

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.259/2022/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Bede Péter ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve (cím) felperesnek – a dr. Csécsy Andrea ügyvéd (cím) és dr. Csécsy Róbert ügyvéd (cím) által képviselt alperes neve (cím) alperes ellen kártérítés és sérelemdíj megfizetése iránti perében a Nyíregyházi Törvényszék 8.P.20.594/2020/108. számú ítélete ellen a felperes által 109. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán – tárgyaláson kívül – meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek az általános forgalmi adót is tartalmazó 444 500 (négy száznegyvennégyezer-ötszáz) forint másodfokú eljárással felmerült költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 2 500 000 (kétfélmillió-ötszáz ezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás

[1] Az alperes fővállalkozói kivitelezői minőségben végezte a Ny.-i B. U. építését. 2019. március 18-án alvállalkozói szerződést kötött a gazdasági társaság1-vel, mely alapján az alvállalkozó végezte a projekt teherhordó falainak, válaszfalainak és Ytong pillérek falazási munkáit az alvállalkozó eredményfelelős árajánlata, munkavédelmi és technológiai előírások, a vonatkozó érvényes kiviteli tervek, a szerződés 3. pontjában részletezett műszaki tartalom, az elfogadott ütemezés, valamint az alperes helyszíni utasításai szerint. Az alvállalkozó részére a munkaterületet az elektronikus építési napló szerint 2019. március 21. napján adták át, az alperesnek 2019. december 3. napján adták vissza. A gazdasági társaság1 a munkaterületen többek között zsalukó lábazzal ellátott, 30x90x255 cm méretű falazott, szabadon álló Ytong elemekből épített pilléreket alakított ki.

[2] Az alperes a gazdasági társaság2-vel kötött építési szerződést a daruzási feladatok ellátására, amely alvállalkozó vette igénybe T. A. egyéni vállalkozót. A felperes T. A. munkavállalója volt nehézféldmunkagép-kezelő munkakörben.

[3] 2019. május 13-án a felperes darukezelőként dolgozott az építkezésén, a munkája során a zsaluzást végző munkásokkal kellett együttműködni. A felperes 16:30 óra körül kiszállt az autódaruból, attól körülbelül 1,5 méterre megállt, amikor a háta mögött kb. 1,5 méter távolságra álló Ytong pillér tisztázatlan okból ledőlt, a felperes a kisebb-nagyobb darabokra szétesett elemek alá szorult. A falazott pillér teljes leomlását a zsalu széle akadályozta meg, felfogva az elem tetejét. A zsaluzást végző munkások kiszabadították a felperest, aki az eszméletét nem veszítette el. A felperest az alperes egyik alkalmazottja személygépkocsival szállította be a ny.-i ... Kórházba.

[4] A baleset során a felperes a bal oldali IV-V-VI. és VIII. bordák törését, az ágyéki II. csigolya bal oldali oldalnyúlványának törését, az ágyéki V. csigolya mindkét oldali oldalnyúlványának törését, a keresztcsont jobb oldalának ízületbe hatoló törését, bal oldali ízvápa darabos törését, a jobb szeméremcsont alsó és felső szárának törését szenvedte el. A sérülések gyógytartama egyenként és összességükben 8 napon túli, ténylegesen 4-5 hónapra

tehető, azok következtében súlyos egészségromlás, életveszélyes állapot nem alakult ki. Az elszenvedett darabos ízvápa törés és a szeméremcsont törés maradandó testi fogyatékoság visszamaradásával gyógyult, mely a bal csípőízület fájdalmas mozgáskorlátozottságában és a medence terhelhetőségének csökkenésében nyilvánul meg. A csípőízületi fájdalmas mozgáskorlátozottság és a terhelhetőség csökkenés zavarják a felperest a darukezelői munka (munkagépben történő folyamatos ülés) végzésében, akadályozott minden olyan tevékenységben, amely a bal csípő és medence mozgását igényli. A kialakult törések után meglévő fájdalmas mozgáskorlátozottság és a terhelhetőség csökkenése a hosszabb idejű ülést is akadályozza, a maradandó fogyatékoság miatt a felperes nem tud olyan sporttevékenységet végezni, mely a medence és a bal alsó végtag mozgását igényli (gyaloglás, futás, kerékpározás, túrázás), az alsó végtagot érintő nehéz fizikai munkavégzésben korlátozott. Életvitelét a bekövetkezett sérülések enyhe fokban nehezítették el.

[5] A felperes a táppénzes időszakot követően 2019. augusztus 1-jén ismét munkába állt darukezelőként, 2021. január 6-tól pedig új munkáltatónál helyezkedett el, szintén darukezelőként.

[6] A felperes a módosított keresetében kérte az alperes kötelezését 20 373 910 forint kártérítés és 20 000 000 forint sérelemdíj, valamint ezen összegek után 2019. május 14. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat és perköltsége megfizetésére.

[7] A követelése jogalapjaként megjelölte a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:519. §-át, 6:531. §-át, 2:43. § a) és b) pontjait, 2:52. § (1) bekezdését, 6:48. § (1) bekezdését. A jogi érvelésében hivatkozott az építési munkahelyeken és az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II. 20.) SzCsM-EÜM együttes rendelet 4. számú melléklet I. rész 1. szakasz 1.1. pont a) - d) alpontjaiban, 1.2. és 1.3. pontjaiban foglaltakra. Állítása szerint a balesetet feltehetően széllökés okozta, amely a falat azért tudta kiborítani, mert az nem volt megfelelőképpen kitámasztva, a vonatkozó jogszabályokat, balesetvédelmi szakmai előírásokat nem tartották be. Hivatkozott arra is, hogy az építkezés fokozott veszéllyel járó tevékenység, az alperes felelősége a Ptk. 6:535. § alapján is fennáll.

[8] Az alperes ellenkérelmében kérte a kereset elutasítását; a keresetet mind jogalapjában, mind összecszerúságában vitatta. Kifejtette, hogy a pillér el volt kerítve, ahová a felperes bemászott, így önhibájából szenvedett balesetet. Álláspontja szerint annak eldőlését rendkívüli időjárási viszonyok okozták, vagyis a falazott pillér erőhatalom következtében dőlt el. Vitatta, hogy a pillért bármilyen módon ki kellett volna támasztani, mivel az normál körülmények között megfelelő szilárdságú volt, továbbá azt körül is kerítették. A felperesre dőlt Ytong falat az alvállalkozója építette, a pert ezért a felperes nem az ellen indította meg, aki ellen az igény érvényesíthető. Az alvállalkozó személyét megjelölte, így a felelősség alól mentesült. Álláspontja szerint sem az építkezés, sem a falazott pillér önmagában nem fokozott veszéllyel járó tevékenység, a baleset vis maior következménye volt. Vitatta a felperes által megjelölt kárelemeket.

[9] Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára 2 540 000 forint általános forgalmi adót is tartalmazó perköltség megfizetésére és megállapította, hogy a feljegyzett 1 500 000 forint eljárási illetéket az állam viseli.

[10] Jogi indokolása szerint a balesetben érintett pillért alvállalkozó készítette, akit az alperes a perfelvétel során megnevezett és a szerződés kivonat csatolásával bizonyította, hogy a kivitelezési munkálatok elvégzése, annak során az építési és munkabiztonsági követelmények, a vonatkozó jogszabályok betartása az alvállalkozó kötelezettsége volt. Az elektronikus építési napló adatai alapján megállapította, hogy az alperes a baleset időpontjában nem volt az építési terület birtokában, azokon a kivitelezési munkálatokat

ténylegesen az alperessel szerződéses kapcsolatban álló alvállalkozó végezte. A felperes a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 51. § alapján ezen alvállalkozót perbe vonhatta volna. A Ptk. 6:543. § alapján az alperes mentesült a kárért viselt felelősség alól.

[11] Rámutatott, hogy téves perlés hiányában sem lehetne helyt adni a felperes keresetének a jogellenes károkozó magatartás bizonyítatlansága miatt, amely bizonyítatlanság a felperes terhére esik.

[12] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a Ptk. 6:535. § alapján sem tartozik kártérítési felelőséggel. A felperest a baleset nem a munkavégzése során érte; azt nem az alperes illetve alvállalkozója által üzemeltett gép, az általa keltett erőhatás, az általuk folytatott tevékenység okozta. Egy Ytong pillér dőlt le, amely már kész állapotban volt, közelében tevékenység nem folyt, azt az építője elkerítette. A bírói gyakorlat felhívása mellett megállapította, hogy nem önmagában az építkezés, hanem annak olyan egyes munkafázisai képezhetnek fokozott veszéllyel járó tevékenységet, amikor viszonylag csekély rendellenesség, hanyag munkavégzés is súlyos kárral fenyegető veszélyhelyzetet alakít ki.

[13] Az alperes marasztalására a Ptk. 6:519. § alapján bizonyítottság hiányában nem kerülhet sor. A perben a jogellenes károkozás körében kellett volna bizonyítani, hogy az alperes az Ytong pillért az építési szabályok megsértésével, statikailag instabilan építette meg és ennek közvetlen eredményeként – akár külső elháríthatatlan erő közrehatása nélkül is – következett be a felperes kára. Ez szakkérdés, azonban a felperes szakértői bizonyításra irányuló indítványát visszavonta. A jogellenes károkozó magatartás és az okozati összefüggés így bizonyítatlan.

[14] A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetének megfelelően kérte marasztalni az alperest, továbbá kérte mindkét fokú perköltsége megtérítését. Fellebbezési érvelése szerint az elsőfokú bíróság döntően az alperesi előadás alapján, tévesen állapította meg a tényállást és abból jogszabálysértő következtetésre jutott.

[15] Az ítélet indokolása tévesen tartalmazza, hogy az alperes fővállalkozóként járt el, ténylegesen kivitelező volt. A csatolt alvállalkozói szerződés alapján az alperest utasítási jog illette, ennek ellenére az alperes helyszínen tartózkodó munkavállalói nem intézkedtek a baleset elkerülése érdekében; az utasítási joghoz tartozó feladat- és munkaköröket az elsőfokú bíróság nem értékelte. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokkal ellentétesen rögzítette, hogy a ledőlt Ytong pillér körül volt kerítve; ugyanakkor a felek egyező előadása ellenére foglalt állást akként, hogy a pillér ledőlésének oka tisztázatlan.

[16] Kiemelte, hogy az alperes által a pillér építését végző alvállalkozóként megjelölt gazdasági társaságl kényszertöreléssel megszűnt. Az építési és munkabiztonsági követelmények betartása az alperes kötelezettsége volt. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvtv.) 40. § (2) bekezdésében írtakra tekintettel az elsőfokú bíróság helytelenül alkalmazta a Ptk. 6:543. §-át; a kárhoz vezető jogellenes magatartás nem a pillér kialakítása, hanem a baleset megelőzéséhez szükséges körültekintés, munkavédelmi és egyéb jogszabályi előírások megsértése volt.

[17] Az alperes már az ellenkérelemben megjelölte az alvállalkozót, amennyiben a felperes igénye nem az alperessel szemben érvényesíthető, úgy a Pp. 176. § (5) bekezdése alapján az elsőfokú bíróságnak hiánypótlást kellett volna elrendelnie, annak eredménytelensége esetén pedig a Pp. 176. § (2) bekezdés b) pontjára figyelemmel, a 240. § (1) bekezdés a) pontja szerint meg kellett volna szüntetnie az eljárást. Az elsőfokú bíróság eljárása sértette a Pp. 6. §-át, 183. § (1) bekezdését és 214. § (1) bekezdését, mivel a bíróság közrehatása mellett a felek akként határozták meg a jogvita kereteit, hogy az a felperes és az alperes között zajlik, majd a bíróság e jogvita keretein kívül döntötte el a pert.

[18] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokkal ellentétesen foglalt állást akként, hogy a baleset a felperest nem a munkavégzés során érte és azt nem az alperes vagy alvállalkozója által üzemeltetett gép, általuk keltett erőhatás vagy folytatott tevékenység okozta. A felépítmény eldőlése munkavédelmi, munkabiztonsági hibára, jogszabálysértésre, mindenképpen felróható magatartásra utal. Ha a felépítmény kissé erősebb széllelésre feldőlhet, úgy azt biztosítani kellett volna. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves értékelésével állapította meg, hogy a ledőlt pillér kész volt, a közelében nem folyt tevékenység. Tévesen állapította meg továbbá, hogy nem önmagában az építkezés, hanem annak résztvékenységei minősülhetnek fokozott veszéllyel járó tevékenységnek; egy építési terület önmagában veszélyes üzem. Mindaddig, amíg a pillért nem rögzítették, az veszélyes üzemnek minősült, az alperes felelőssége a fokozott veszéllyel járó tevékenység szabályai szerint fennáll; de az ennek hiányában is megállapítható a munkavédelmi szabályok megsértése miatt.

[19] Az alperes fellebbezési ellenkérelmében kérte az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltségében való marasztalását. Továbbra is állította, hogy a Ptk. 6:543. § szerint felelőséggel nem tartozik, mert az alvállalkozót megnevezte; nem keletkeztet alperesi felelősséget, ha ezen gazdasági társaság már megszűnt. Az elsőfokú bíróság eljárási szabálysértés nélkül mellőzte az eljárás megszüntetését.

[20] A felperes megalapozatlanul állít alperesi felelősséget az utasítási jog alapján, a kivitelezéssel kapcsolatban a balesetmentes munkavégzés feltételeinek megteremtése az alvállalkozó feladata volt. Az Mvtv. 40. § (2) bekezdésének megsértésére a felperes az elsőfokú eljárásban nem hivatkozott; keresetváltoztatásnak a Pp. 373. § (1) bekezdése szerint nincs helye. A mun-katerületet átadta az alvállalkozónak, így rendelkezési jogosultsága is az alvállalkozónak volt. A baleset nem fokozott veszéllyel járó tevékenység során következett be; a deliktuális felelősség Ptk. 6:519. § szerint konjunktív feltételei közül a jogellenes magatartás nem állapítható meg: jogosult volt alvállalkozót igénybe venni, a felelős műszaki ellenőrt az alvállalkozónak kellett biztosítania, az alperes a balesettel okozati összefüggésben álló szabályszegést nem követett el. Az alperes a 6:535. § alapján sem felel, mert a ledőlt pillér kivitelezését nem ő végezte. Kiemelte, hogy a felperes vagyoni kárának összegét nem bizonyította, az igényelt sérelemdíj összege jelentősen eltúlzott.

[21] A felperes a Pp. 376. § (4) bekezdése szerint előterjesztett észrevételében fenntartotta a fellebbezésben foglaltakat.

[22] Az ítéltábla a fellebbezést a Pp. 376. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el és azt megalapozatlannak találta.

[23] Az ítéltábla mindenekelőtt kiemeli, hogy a felperes fellebbezésében hivatkozott eljárási szabálysértés, annak megvalósulása esetén a Pp. 379. § szerint nem az elsőfokú ítélet megváltoztatását, hanem annak hatályon kívül helyezése mellett az eljárás megszüntetését eredményezné, ilyen fellebbezési kérelmet azonban a felperes nem terjesztett elő.

[24] A felperes ugyanakkor tévesen találta alkalmazhatónak a jelen perre a Pp. 176. § (2) bekezdés b) pontját. Ezen rendelkezés ugyanis arra az esetre irányadó, amikor jogszabály tételesen meghatározza azon személyeket, akikkel szemben a kereset megindítható vagy a pert kötelező perbenállás miatt több személlyel szemben is meg kell indítani. A perbeli legitimáció a fél és a per tárgya közötti anyagi jogi kapcsolatra vonatkozik, alperesi oldalon azt jelenti, hogy a kötelezettel szemben indul-e meg a per (passzív perbeli legitimáció). A legitimáció főszabályként anyagi jogi kérdés, hiánya ebben az esetben a kereset érdemi elutasításához vezet, kivételesen és csak akkor eljárásjogi kérdés, ha a per csak jogszabályban meghatározott személyekkel szemben indítható. Kizárólag ez utóbbi esetben okozza a passzív perbeli legitimáció hiánya a Pp. 176. § (2) bekezdés b) pontja szerint a keresetlevél

visszautasítását vagy a Pp. 240. § (1) bekezdés a) pontja szerint az eljárás megszüntetését (EBH2005. 1227, BH2020. 208).

[25] A perbeli esetben nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely kötelezően előírná, hogy a pert ki ellen kell megindítani. A Ptk. 6:535. § (1) bekezdésére alapított kártérítési felelősséggel a fokozott veszéllyel járó tevékenységet folytató tartozik, akinek megjelölése az igényt érvényesítő joga és kötelezettsége; a bíróság a bizonyítás eredményeként állapítja meg, hogy ténylegesen fennáll-e anyagi jogi kapcsolat a megjelölt alperes és a per tárgya között, ennek hiányában a keresetet érdemben utasítja el. Hasonlóképpen a Ptk. 6:519. §-ra alapított kereset esetén is a bíróság érdemi ítéletében dönt arról, hogy a felperes által megjelölt személy-e a károkozó. A Ptk. 6:543. §-ának rendelkezése új, önálló felelősségi alakzatot teremtett; de nem tartalmaz előírást arra nézve, hogy a pert kivel szemben kell megindítani. A szerződés jogosultja felel a vele szerződéses kapcsolatban álló kötelezett által a szerződés teljesítése során harmadik személynek okozott károkért, de amennyiben megnevezi a károsult számára ismeretlen károkozó személyét, szabadul a kártérítési felelősség alól, aki ezt követően önállóan és egyedül felel a kárért. Az alperes megjelölése ez esetben is a felperes kizárólagos joga, mint ahogy kizárólagosan jogosult dönteni arról, hogy a kárt okozó személy megnevezése esetén kíván-e a Pp. 51. §-ában biztosított eljárási lehetőséggel élni.

[26] Megalapozatlanul állította a felperes továbbá a Pp. 6. §, 183. § (1) és 214. § (1) bekezdésének sérelmét. A Pp. 6. §-a szerint a bíróságot terhelő közrehatási kötelezettség a per során az anyagi pervezetésben ölt testet, mely a Pp. 237. § (1)-(3) bekezdése szerinti kötelezettséget rója a bíróságra. Az anyagi pervezetés a Pp. 183. § (1) bekezdésére is figyelemmel a perfelvételi szakban alapvetően a felek perbeli nyilatkozatainak, a vitás kérdéseknek a tisztázására és a bizonyítékok számbavételére, a bizonyítási eljárás tervezettségére irányul. A bíróság közrehatási kötelezettsége nem jelenthet prejudikációt: a bíróságnak nem kell előzetesen tájékoztatást adnia a felperesnek arról, hogy igényét eredményesen mely személlyel szemben érvényesítheti. A perben a felek rendelkezési jogától függ a jogvita terjedelme és tartalma; a felperes határozza meg az alperest, a felek határozzák meg az eljárás kereteit. Jelen perben a felperes igényét a kivitelező fővállalkozó alperessel szemben kívánta érvényesíteni az érdemi ellenkérelem ismeretében is. Az elsőfokú bíróság tájékoztatta a Pp. 51. §-ában foglaltakról, valamint a bizonyítási teherről; a felek, így a felperes is erre vonatkozó nyilatkozataikat megtették. A Pp. 214. § (1) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság ezen keretek között folytatta le a bizonyítást és döntötte el a pert; a bíróság akkor is a felek által meghatározott keresetek között hozza meg döntését, ha azért utasítja el a keresetet, mert a felperesi igény nem az alperessel, hanem harmadik személlyel szemben érvényesíthető.

[27] Az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nagyobb részt helytállón állapította meg.

[28] A Ptk. 6:252. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint a kivitelező az, aki építési, szerelési munka elvégzésére és az előállított mű átadására vállal kötelezettséget; ennek megfelelően utal a felperes által is hivatkozott, a közbeszerzésekről szóló 2015. évi CXLI. törvény 8. § (3) bekezdése is kivitelezésre. A kivitelezési szerződés ugyanakkor a vállalkozási szerződés egy típusa, amelyre – eltérő speciális rendelkezés hiányában – a vállalkozási szerződés általános szabályai is irányadók. Az építőipari kivitelezési tevékenységről szóló 109/2009. (IX.15.) Korm. rendelet maga is használja a fővállalkozó kivitelező és alvállalkozó kivitelező megjelöléseket; önmagában az, hogy az elsőfokú ítélet bizonyos esetekben az alperest csupán fővállalkozóként (és nem „fővállalkozó kivitelező” megjelöléssel) tünteti fel, a per érdemi eldöntésére nem volt kihatással; a felperes

fellebbezésében maga sem indokolta ennek jelentőségét. Az ítéltábla a tényállásban a fővállalkozó kivitelező megjelölést használta.

[29] A felperes a fellebbezésben sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a peres felek egybehangzó nyilatkozatai ellenére azt rögzítette, hogy a pillér ledőlésének oka tisztázatlan. A Pp. 266. § (1) bekezdésére figyelemmel a bíróság csak abban az esetben fogadhatja el valósnak a felek egyező tényállítását, ha annak tekintetében kételye nem merül fel. Annak megállapítása, hogy egy építmény mely okból dőlt le, a Pp. 300. § (1) bekezdése szerinti szakkérdés, önmagában a felek előadása alapján annak kizárólagos vagy elsődleges oka nem határozható meg, ekként az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás e körben helytálló.

[30] A felperes fellebbezési hivatkozása szerint az elsőfokú bíróság tévesen állapította meg, hogy a pillér el volt kerítve. A pillér elkerítésével kapcsolatban tanú tanú azt adta elő, hogy egy munkatárs állandóan kerítgette a pilléreket, szalagokat húzott körbe. Úgy nyilatkozott, hogy emlékezete szerint a ledőlt pillérnél nem volt szalag, a pillérnél dolgoztak, az elkerítés zavarta volna őket. Előadása szerint előtte és utána is volt elkerítés, arról nem tudott egyértelműen nyilatkozni, hogy a csatolt fényképfelvételen látható szalagot a baleset előtt vagy után helyezték el (I.P.20.594/2020/35. sorszám alatti jegyzőkönyv 4-5. oldal). tanú2 alperesi munkavállaló szintén akként nyilatkozott, hogy a baleset időpontjában a pillérnél nem volt elkerítés, az a daruzás és zsaluzás miatt nem is volt lehetséges (I.P.20.594/2020/42. sorszámú jegyzőkönyv 8. oldal). Az alperes ellenkérelméhez csatolt fényképfelvételeken a pillérek körül szalag látható; a felperes által csatolt (a munkáltatója által a baleset napján, de a balesetet követően készített) fényképfelvételeken is látható a pillérek körül részben szalag, részben fa korlát. Az elsőfokú bíróság mindezen bizonyítékok mérlegelésével azt állapította meg, hogy a pillér körbe volt kerítve. Figyelemmel arra, hogy kizárólag az minősíthető nyilvánvalóan okszerűtlen következtetésnek, amikor a bizonyítékokból csak egyfajta, a támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (BH2013.119.), az elsőfokú bíróság mérlegelése nem minősült nyilvánvalóan okszerűtlennek. Az alperesi felelősség körében azonban nem pusztán az elkerítés megtörténtének van jelentősége, vizsgálni kell, hogy arra ki (az alperes vagy az alvállalkozó) volt-e köteles, az elkerítés a jogszabályoknak, munkavédelmi előírásoknak megfelelt-e; utóbbiakra azonban a felperes nem hivatkozott.

[31] Észlelte az ítéltábla ugyanakkor, hogy az elsőfokú ítélet [17] bekezdése a baleset időpontját tévesen rögzíti, az ténylegesen 2019. május 13. napja.

[32] A Pp. 170. § (2) bekezdés b) pontja szerint a keresetlevél kötelező tartalma a jogi minősítés útján megtett jogállítást, azon anyagi jogi jogszabályi rendelkezés, amely az igény támasztására feljogosít. Emellett tartalmaznia kell az érvényesíteni kívánt jogot és kereseti kérelmet magalapozó tényeket [Pp. 170. § (2) bekezdés c) pont] és az annak kifejtését tartalmazó jogi érvelést, hogy mely konkrét tények és miként valósítják meg az adott anyagi jog törvényi feltételeit [Pp. 170. § (2) bekezdés d) pont]. A Pp. 342. § (3) bekezdése értelmében a bíróság a fél által előadott jogcímhez kötött, nem dönthet a kereset szerinti kérelemnek megfelelően olyan jogalapon, amely eltérő a fél jogállítástól, még akkor sem, ha a fél esetlegesen tévedésből jelölte meg a jogát rosszul. A Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pont a) alpont szerint a korábbtól eltérő vagy további érvényesíteni kívánt jog állítása keresetváltoztatás, melynek a perfelvételi szakot követően már csak a Pp. 215. § szerint, korlátozottan van helye.

[33] A felperes keresetlevelében az alperes marasztalását a Ptk. 6:519. § alapján kérte, állítva, hogy az építési folyamatok során megvalósítandó minimális munkavédelmi követelményekről szóló 4/2002. (II.20.) SzCsM-EÜM együttes rendelet 4. számú melléklet I. rész 1. szakasz 1.1 pont a)-d) alpontjait, 4. számú melléklet I. rész 1. szakasz 1.2 pontját, 4. számú melléklet III. rész 12. pont 12.2.-12.3.2 és 12.5.1., 12.5.8., 12.5.10. alpontjait

megsértve járt el. Állította ugyanakkor, hogy az alperes felelőssége a Ptk. 6:535. § alapján is fennáll. Az alperes írásbeli ellenkérelmére reagálva válasziratában kifejtette, hogy az építkezés fokozott veszéllyel jár, egyidejűleg állította, hogy az alperes nem biztosította a biztonságos munkavégzés feltételeit. A perfelvételi szakaszban (I.P.20.594/2020/18. sorszám alatt) hivatkozott továbbá arra is, hogy a felperes az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 40. § (1) bekezdésében írtakat megszegve nem gondoskodott az építészeti-műszaki és kivitelezési dokumentációban előírtak betartásáról és betartatásáról, valamint az építési munkák eredményeként létesült építmények biztonságos használhatóságáról. Az alperes felelősségét már nem alapította a 4/2002. (II.20.) SzCsM-EÜM együttes rendelet 4. számú melléklet III. rész 12. pont a keresetlevélben írt alpontjaira, de hivatkozott a rendelet 4. számú melléklet I. rész 1. szakasz 1.3. pontjára.

[34] A felperes a fentiek szerint az alperes kártérítési felelősségét egyidejűleg állította a fokozott veszéllyel járó tevékenységért való felelősség és az általános deliktualis felelősség szabályai szerint; utóbbi vonatkozásban megjelölve a jogellenes magatartást megvalósító jogszabálysértéseket is. A felperes keresetét ezen hivatkozások alapján kellett és lehetett elbírálni.

[35] A felperes fellebbezésében már az alperest illető utasítási jogra hivatkozott, állítva, hogy annak alapján alperesi kötelezettség volt a baleset megelőzése érdekében szükséges intézkedések megtétele, e körben felhívta az Mvtv. 40. § (2) bekezdését is. Az alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy ezen új jogállítás, jogszabályi hivatkozás a Pp. 7. § (1) bekezdés 12. pont a) alpontja szerinti keresetváltoztatás, amely a Pp. 373. § (1) bekezdésébe ütközik. Az ítéltábla ezért ezen hivatkozást, az alperest a kivitelező fővállalkozói minőségéből eredően megillető utasítási jog tartalmát, és abból eredő kötelezettségét, az őt esetlegesen az Mvtv. alapján terhelő kötelezettséget, annak esetleges megszegését érdemben a perben már nem vizsgálhatta.

[36] A felperes vitatta, hogy az alperes a Ptk. 6:543. § alapján mentesülne a kártérítési felelőssége alól.

[37] Az elsőfokú bíróság által helytállóan felhívott Ptk. 6:543. § a más személyekért való felelősség körében önálló felelősségi alakzatként határozza meg a más szerződés kötelezettjének károkozásaért fennálló felelősséget. A törvény indokolása szerint ezen felelősségi alakzat törvénybe iktatását az indokolta, hogy a gyakorlatban többször előforduló azon esetre, amikor a megrendelő vállalkozója, alvállalkozója, fuvarozója, stb. okoz harmadik személynek kárt, a megbízotti felelősség szabálya nem alkalmazható. A korábbi, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959. évi Ptk.) hatálya alatt harmadik személy az alvállalkozó által okozott kár megtérítése iránt a fővállalkozót eredményesen egyáltalán nem perelhette. A Ptk. 6:543. § teremtette meg az egyéb szerződés jogosultjának felelősségét arra az esetre, ha a vele szerződéses kapcsolatban álló kötelezett a szerződés teljesítése körében okoz kárt harmadik személynek. Ezen rendelkezés alapján állhat fenn kártérítési felelőssége az alperesnek, mint kivitelező fővállalkozónak az alvállalkozója által harmadik személynek, így a felperesnek okozott kárért.

[38] A jogszabály azonban mentesülési okot is rögzít: amennyiben a szerződés jogosultja megnevezi a tényleges károkozót, úgy szabadul a felelősség alól. Ez esetben a harmadik személynek okozott kárért a szerződés kötelezettje, az alvállalkozó egyedül és önállóan felel. A szerződés jogosultjának (a fővállalkozónak) a mentesülése ez esetben független attól, hogy a tényleges károkozóval szemben a kárigény érvényesíthető-e, vagy arra bármely okból nincs lehetőség.

[39] Az alperes jelen esetben megjelölte a balesetet okozó falazott pillért készítő alvállalkozót, nyilatkozatát az alvállalkozói szerződés és építési napló kivonatával igazolta; a

felperes sem vonta kétségbe, hogy a pillért ezen alvállalkozó készítette. A felperes által hivatkozott, a 4/2002. (II.20.) SzCsM-EÜM rendelet 4. számú melléklet I. rész 1. szakasz 1.1.-1.3. pontjaiban meghatározott kötelezettségek elsődlegesen ezért az alvállalkozót terhelték.

[40] Az elsőfokú bíróság ezért helytállóan rögzítette ítéletében, hogy az alperes az alvállalkozó megnevezésével az őt fővállalkozó kivitelezőként a harmadik személy alvállalkozó által okozott kárért a Ptk. 6:543. § szerinti sajátos felelősség alól mentesült. Az alvállalkozó felelőssége azonban nem zárja ki, hogy e mellett, amennyiben annak jogszabályi feltételei saját személyében is fennállnak, az alperes kártérítési felelőssége akár a Ptk. 6:535. §, akár a 6:519. § alapján megállapítható legyen.

[41] Az ítéltábla osztotta ugyanakkor az elsőfokú bíróság azon jogi érvelését, hogy a felperest nem az alperes fokozott veszéllyel járó tevékenységével összefüggésben érte a kár.

[42] Ahogyan arra a felperes is hivatkozott: annak megállapítása során, hogy az adott tevékenység fokozott veszéllyel jár-e, a működtetés során alkalmazott eszköz jellemző vonásait kell vizsgálni, és a tevékenységgel elindítható lehetséges okfolyamat következményeit is figyelembe kell venni (BDT2010. 2358). Minden esetben egyedileg mérlegelendő, hogy a rendeltetésszerű használat során fellépő csekély rendellenesség okozhat-e aránytalanul széles körben vagy aránytalanul súlyos mértékben károkat. A töretlen bírói gyakorlat szerint fokozott veszéllyel jár az a tevékenység, amelynek a folytatása során fellépő, viszonylag csekély mértékű rendellenesség is súlyos kárral fenyegető veszélyhelyzetet alakíthat ki. Fokozottan veszélyes a tevékenység akkor is, ha folytatójának csekélyebb mértékű vétkessége is súlyos kárveszéllyel fenyegető helyzetet teremthet, továbbá ha egyszerre nagyobb számú személy életét, testi épségét vagy vagyonát fenyegető kárveszélyt idéz elő (BDT2012. 2661). Általában fokozott veszéllyel járó tevékenységként minősül a fokozottan balesetveszélyes (pl. magasépítés, daruzás) vagy kezdetleges körülmények között (pl. kútásás) végzett munka.

[43] A baleset a Ny.-i B. U. építési beruházás területén történt, amelyen annak időpontjában is folyt munkavégzés, azonban a baleset nem az éppen végzett valamely építési tevékenység (daruzás, zsaluzás, ásás, stb.) során, hanem akként következett be, hogy az építési területen lévő Ytong elemekből álló falazott pillér ráomlott a felperesre. A falazott pillér mozgó elemet nem tartalmazott, arra segédszerkezetet, állványzatot, munkavégzési helyet nem rögzítettek, az adott pilléren ezen időben sem az alperes, sem más nem végzett munkát. A baleset továbbá a felperest nem a daruzási tevékenysége közben érte (az elsőfokú bíróság azon megállapítása, mely szerint a baleset nem felperesi munkavégzés közben történt, a szövegösszefüggésre figyelemmel ekként értendő), hanem a daruból kiszállva, attól függetlenül. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan foglalt állást akként, hogy a kár nem fokozott veszéllyel járó tevékenység során keletkezett. Az építési területen jellemzően nagy számú, önmagában is fokozott veszéllyel járó tevékenység folyik, azonban emellett az építési területen is vannak olyan munkálatok, amelyek ilyenek nem tekinthetők (pl. szállítás talicskával, nem magasban végzett festés, vakolás, stb.). Önmagában ezért az, ha a baleset az építési területen, építkezés során történik, még nem alapja a Ptk. 6:535. § szerinti szigorú kárfelelősségnek. Az építkezés valamennyi részelemének fokozott veszéllyel járó tevékenységként történő meghatározása olyan kiterjesztő értelmezés, amely nem támogatható, e szigorú felelősségi alakzat nem alkalmazható a pusztá veszélyesség esetére.

[44] A felperes által a perfelvétel lezárásáig előadott ténybeli alapon és jogi érvelés mellett nem volt megállapítható az alperes kártérítési felelőssége az általános deliktuális felelősség szabályai szerint sem.

[45] Ahogyan az elsőfokú bíróság is rámutatott, e körben a felperesnek kellett bizonyítania, hogy kára következett be, a kárt az alperes tevése vagy mulasztása okozta, és a kár bekövetkezte és az alperes magatartása között okozati összefüggés áll fenn.

[46] Az alperes ugyanakkor csatolta a közötte és a gazdasági társaság1 között létrejött alvállalkozói szerződést, amely szerint a balesetet, azaz a felperes kárát okozó falazott pillért nem az alperes, hanem az alvállalkozó készítette. Az alperes az alvállalkozói szerződést csupán kivonatában csatolta, azonban abból megállapítható, hogy az alvállalkozó feladata volt az Ytong pillérek kialakítása az érvényes kiviteli tervek, műszaki tartalom és a megrendelő helyszíni utasításai szerint. Továbbá az építési helyszínen az alvállalkozó köteles volt felelős műszaki irányítót biztosítani.

[47] Amennyiben az alperes jogellenes károkozó magatartásaként a baleset megelőzéséhez szükséges munkavédelmi rendelkezések megszegésére, a kellő körültekintés elmulasztására kívánt hivatkozni, úgy a felperesnek konkrétan meg kellett jelölnie azon, az alperest terhelő munkavédelmi rendelkezéseket, amelyeket az alperes megszegett és azon szükséges intézkedéseket, amelyeket az alperes elmulasztott és amelynek a következménye volt a kár bekövetkezése. Önmagában az eredményből, azaz a baleset megtörténtéből az alperes a kár bekövetkezésével okozati összefüggésben álló jogellenes károkozó magatartása nem állapítható meg.

[48] Az elsőfokú eljárás során, a perfelvétel lezárását megelőzően a felperes hivatkozott a 4/2002. (II.20.) SzCsM-EÜM együttes rendelet 4. számú melléklet I. rész 1.1-1.3 szakasz megsértésére, azonban tényállást sem adott elő a tekintetben, hogy az alvállalkozói szerződésre tekintettel ezen kötelezettségek mennyiben és milyen okból terhelték a felperest, azokat miként szegte meg. Nem bizonyította, hogy az alvállalkozói szerződés ellenére az adott építési munkahely biztonságos kialakítása, a falazott pillér stabilizálása, annak megtámasztása, fellépő terhelés elleni megfelelő kialakítása az alperes feladata volt, amelynek azonban nem tett eleget.

[49] A felperes maga sem az alperes alvállalkozójaként (vagy annak munkavállalójaként) végzett munkát az építési területen, hanem az alvállalkozóként eljáró gazdasági társaság2 alvállalkozójának, T. A.-nak az alkalmazásában. A bizonyítás anyagából nem megállapítható, hogy vonatkozásában a 4/2002. (II.20.) SzCsM-EÜM együttes rendelet 4. számú melléklet I. rész 1.1. pontja szerinti biztonságos építési munkahely kialakítása kinek a feladatát képezte, nem bizonyított, hogy az az alperes kötelezettsége volt.

[50] A felperes hivatkozott továbbá arra, hogy az alperes megszegte az Étv. 40. § (1) bekezdését. E rendelkezés szerint a kivitelező felel az elvégzett szakmunkák eredményeként létesült szerkezetek, berendezések, építmény, építményrész rendeltetésszerű és biztonságos használhatóságáért. Ahogyan az elsőfokú bíróság is kifejtette, annak megállapítása, hogy a falazott pillér megfelelt-e ezen követelményeknek, az pontosan mely okból dőlt le, a Pp. 300. § (1) bekezdése szerint szakértői kérdés. A felperes ugyan indítványozta e körben szakértő kirendelését, azonban ezen indítványát később visszavonta, így ezen hivatkozása – ahogyan az elsőfokú bíróság helytállóan megállapította – bizonyítatlan, melynek következményét a Pp. 265. § (1) bekezdése szerint viselni köteles.

[51] A felperes csak általánosságban hivatkozott arra, hogy az alperes nem biztosította a biztonságos munkavégzés körülményeit, de e tekintetben részletes tényelőadást nem tett, jogi érvelést nem adott és bizonyítási indítványt sem terjesztett elő. A részletes tényelőadás és jogi érvelés hiányában ezen hivatkozása nem volt vizsgálható. A felperes az alperest az alvállalkozó felé megillető utasítási jogra, az Mvtv. rendelkezéseire csak a fellebbezésében hivatkozott, amely a már kifejtettek szerint nem volt figyelembe vehető.

[52] Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes a perben nem bizonyította, hogy az alperes az általa megjelölt alvállalkozó mellett, saját jogellenes magatartása miatt kártérítési felelőséggel tartozik; az elsőfokú bíróság helytállóan tekintette megalapozatlannak az előadott jogállítás alapján a keresetet.

[53] Az ítéltábla ezen indokolásbéli kiegészítéssel a Pp. 383. § (2) bekezdése szerint az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[54] A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján köteles viselni a fellebbezéssel felmerült költségét, valamint megtéríteni az alperes másodfokú eljárással felmerült költségeit. Az alperes fellebbezési ellenkérelme szerint ügyvédi munkadíjat számított fel a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.32.) IM rendelet 3. § alapján. Az ekként adódó 705 609 forint összeget ugyanakkor az ítéltábla az elvégzett ügyvédi tevékenységgel arányosan mérsékelte, figyelemmel arra, hogy az alperesi jogi képviselő csupán egy fellebbezési ellenkérelmet szerkesztett, amelyben az elsőfokú eljárásban már kifejtetteket ismételte. A másodfokú eljárással felmerült költséget az ítéltábla a pertárgy értékére is tekintettel 350 000 forintban határozta meg, mely után a rendelet 4/A. § után általános forgalmi adót is köteles megtéríteni a felperes.

[55] A le nem rótt, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 46. § (1) bekezdése szerinti összegű fellebbezési illeték a felperes személyes költségmentessége folytán a Pp. 95. § (1) bekezdés c) pontja és 102. § (6) bekezdése alapján az állam terhén marad.

Debrecen, 2022. október 4.

Dr. Pribula László s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Répássy Árpád s.k. bíró